

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 31Cob/63/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119286043
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:6119286043.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov - predsedu: JUDr. Daniel Ilavský a členov: JUDr. Peter Duman a JUDr. Erika Tischlerová, v sporovej veci žalobcu: IMPULS-LEASING Slovakia s.r.o., IČO: 36 745 804, Mostová 2, Bratislava, zast.: URBÁNI & Partners s.r.o., IČO: 36 646 181, Skuteckého 17, Banská Bystrica, proti žalovanému: C. S., nar. XX.XX.XXXX, D. XXX, za účasti intervenienta na strane žalovaného: F. S., nar. XX.XX.XXXX, D. XXX, obaja zast.: Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s. r. o., IČO: 36 836 460, Ďumbierska 3F, Bratislava, o 10.000 € s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 15.01.2020, č. k. 36Cb/78/2019-80, takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok sa potvrdzuje.
- II. Žalobcovi sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 10.000 € s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 01.07.2018 do zaplatenia (výrok I) a vyslovil, že žalovaný a intervenient na strane žalovaného sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok II).

2. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav:

3. Dňa 08.06.2016 žalobca ako veriteľ a spoločnosť AGROPRET - PULZ, a. s., IČO: 44 258 623 ako dlžník v zastúpení Ing. C. G., predsedom predstavenstva a žalovaným ako členom predstavenstva, uzatvorili úverovú zmluvu č. ZCE/16/00009 (č. I. 3 spisu), na základe ktorej bola dohodnutá celková výška úveru 400.000 €. V čl. III sa dlžník zaviazal poskytnutý úver použiť na dohodnutý účel, vrátiť úver veriteľovi v dohodnutej lehote, zaplatiť úroky a ostatné príslušenstvo a splniť ostatné podmienky. Úver bol poskytnutý výlučne na úhradu kúpnych cien hnuiteľných vecí, ktoré dlžník nakupuje za účelom ich predaja zákazníkom. Úver bol podľa čl. I zmluvy zabezpečený zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva a zmenkou. Zmluvné strany uzatvorili následne k zmluve aj dodatky č. 1 až 5, ktorými sa okrem iného menila celková výška úveru (dodatok č. 3 celková výška úveru 550.000 €) a konečná splatnosť (dodatok č. 5 konečná splatnosť úveru 30.06.2018). Dňa 21.06.2017 žalobca ako veriteľ a žalovaný ako spoludlžník uzatvorili zmluvu o pristúpení k záväzku č. ZPV/16/00009 (č. I. 6), na základe ktorej žalovaný ako pristupujúci dlžník pristúpil k záväzku dlžníka AGROPRET - PULZ, a. s., z úverovej zmluvy č. ZCE/16/00009 o poskytnutí úveru vo výške 500.000 €. V zmysle čl. II zmluvy sa spoludlžník zaviazal za dlžníka zaplatiť jeho peňažný záväzok voči veriteľovi. Záväzok voči veriteľovi sú povinní splniť dlžník aj spoludlžník spoločne a nerozdielne, vrátane príslušenstva. Veriteľ môže na splnenie záväzku vyzvať ktoréhokoľvek z dlžníkov, t. j. dlžníka alebo spoludlžníka.

4. Súd prvej inštancie právne posúdil zistený skutkový stav podľa § 3 ods. 1, § 39, § 40a, § 118 ods. 1, § 119 ods. 1, § 136 ods. 1 a 2, § 143, § 143a ods. 1 a 2, § 145 ods. 1 a 2, § 147 ods. 1, § 148a ods. 1 a 2, § 488, § 489, § 533 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 497, § 365 a § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len „OBZ“) a § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z. takto:

5. Základným predpokladom v zmysle § 145 ods. 1 OZ je existencia právneho úkonu týkajúceho sa spoločných vecí pričom spoločnými vecami sú tie, pri ktorých dochádza k dispozícii s predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) alebo ich správou. Predmetom BSM môže byť len to čo môže byť predmetom vlastníctva a to nie sú záväzky. Súd prvej inštancie uzavrel, že pod spojením „vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí“ sa rozumie len priame nakladanie a správa spoločného majetku. Žalovaný pri uzatváraní zmluvy o pristúpení k záväzku jednoznačne na seba preberal záväzok, prevzatie záväzok je predmetom daného konkrétneho právneho úkonu a žalovaný pri jeho realizácii „nevybavoval“ tak vec dotýkajúcu sa spoločných „vecí“. Preto v tomto konkrétnom prípade nejde o dispozíciu so spoločnou vecou, ako nesprávne v konaní tvrdí a vykladá žalovaný, a nebol preto ani potrebný súhlas manželky žalovaného v zmysle zák. ust. § 145 ods. 1 OZ. Prvoinštančný súd sa nestotožnil s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 26/2010, priklonil sa k právnenému názoru, že pre posúdenie, či ide o nakladanie zo spoločnou vecou, je rozhodujúci vzťah k spoločným veciam „priamy, bezprostredný“, a nie „sekundárny“, tak vysporiadavanie sa s ďalšou argumentáciou Ústavného súdu SR (a potom aj totožnou argumentáciou žalovaného) je bezpredmetné. Napr. Ústavný súd SR v náleze uviedol, že „pri skúmaní sekundárnych dopadov a možných nepriamych dôsledkov právneho úkonu vo sfére majetku patriaceho do BSM, sa musí predovšetkým zisťovať, či manžel, ktorý bol účastníkom právneho úkonu, vlastnil v čase jeho uskutočnenia majetok relevantnej hodnoty mimo masy BSM, ktorý by mohol byť predmetom exekučného uspokojenia jeho veriteľa“. Žalovaný potom v konaní tvrdil, že nakoľko žalobca doposiaľ žiadnym spôsobom nepreukázal, že by žalovaný vlastnil majetok mimo masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, z ktorého by mohla byť uspokojená pohľadávka žalobcu, tak by sa vyžadovala aplikácia ustanovenia § 145 ods. 1 OZ. Dokazovanie v tomto smere nebolo podstatné, pretože pri takomto právnom posúdení veci nemá otázka, či mal žalovaný nejaký majetok mimo alebo iba v rámci BSM, rozhodujúci význam pre rozhodnutie. Zásadné okolnosti uzatvorenia zmluvy sú jednoznačne preukázané a to, že žalovaný mal vedomosť o tom k akému záväzku pristupuje, v akej výške je záväzok, že slobodne, vážne a dobrovoľne pristupuje k záväzku, ktorý je popri dlžníkovi povinný uhradiť. Zmluva o pristúpení záväzku nie je neplatná z dôvodu absencie súhlasu manželky s jej uzatvorením. K uzatvoreniu zmluvy nebol potrebný v zmysle § 145 ods. 1 OZ jej súhlas, keďže základnou podmienkou aplikácie cit. zák. ustanovenia je existencia právneho úkonu týkajúceho sa spoločných vecí a pokiaľ táto podmienka splnená nie je, ako to bolo v danom prípade, keďže zmluva sa priamo netýka vecí v BSM (týka sa záväzkov, ktoré vecou v právnom slova zmysle nie sú, a nie sú preto ani predmetom vlastníctva ani bezpodielového spoluvlastníctva) sú úvahy o tom, či išlo o bežnú vec alebo nie (ako tvrdí žalovaný s poukazom na výšku úveru), a teda či k právnenému úkonu bol alebo nebol potrebný súhlas manželky žalovaného, bezpredmetné. Pristúpením žalovaného k záväzku nevznikol spoločný záväzok manželov, ale iba záväzok žalovaného, pretože nešlo o vybavovanie záležitostí týkajúcich sa spoločných vecí v BSM a z toho dôvodu k takémuto právnenému úkonu nebol ani potrebný súhlas manželky žalovaného. Zmluva o pristúpení záväzku nie je neplatná z dôvodu absencie súhlasu manželky s jej uzatvorením. Žalovaný sám ako fyzická osoba dobrovoľne, slobodne pristúpil k záväzku obchodnej spoločnosti, v ktorej je akcionárom a prebral (popri spoločnosti) na seba zodpovednosť a záväzok spoločnosti. Zákon takéto konanie nevyklučuje a teda zjavne pripúšťa, bez ohľadu na dôsledky, ktoré sa potencionálne môžu prejaviť aj v sfére spoločného majetku pristupujúceho dlžníka a jeho manžela. Preto konanie žalovaného voči žalobcovi pri právnom úkone nemožno vnímať ako v rozpore s dobrými mravmi. Nie vykonanie právneho úkonu ako takého, ale konanie žalovaného voči manželke, ktorý ju „obišiel“, realizoval právny úkon bez jej vedomia a súhlasu, nemôže však byť v žiadnom prípade na ťarchu žalobcu a robiť právny úkon neplatný pre rozpor s dobrými mravmi a spôsobovať neplatnosť právneho úkonu. Žalovaný sa v konaní vyjadril, že si nebol vedomý všetkých právnych následkov spojených s uzatvorením zmluvy o pristúpení k záväzku, a to konkrétne si nebol vedomý, že v prípade exekúcie bude postihnutý aj majetok v BSM. V konaní tak nebolo preukázané, že predpokladaným cieľom konania žalovaného bolo vytvorenie možnosti exekúcie vecí patriacich do BSM. Žalovaný takýto zámer nemal a bez jeho naplnenia nie je možné opäť v rámci úvah Ústavného súdu SR hovoriť pri uzatváraní zmluvy o tom, že táto bola uzatváraní v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný taktiež považuje pristúpenie k záväzku v značnej výške za neprimerané zaťaženie žalovaného a v rozpore s dobrými mravmi, čo podľa neho vedie k neplatnosti právneho úkonu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/3/2011, ktorý ale nie je relevantným dôkazom z dôvodu diametrálne odlišného skutkového

a právneho stavu. Žalovanému (a ani dlžníkovi) nebol poskytnutý žiadny spotrebiteľský úver, žalovaný nepožíva postavenie spotrebiteľa, a preto na daný spor nemožno aplikovať ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch ako ani ustanovenia Občianskeho zákonníka pojednávajúce o spotrebiteľských zmluvách. Žalovaný pristúpil na základe zmluvy k záväzku vzniknutého z úverovej zmluvy slobodne a s plným vedomím o právnom dôvode a výške záväzku, keďže v čase podpisu zmluvy bol a aj v súčasnosti je štatutárnym orgánom obchodnej dlžníka - spoločnosti AGROPRET - PULZ, a. s., (člen predstavenstva) a akcionárom uvedenej obchodnej spoločnosti. Žalovaný teda poznal aj finančnú kondíciu AGROPRET - PULZ, a. s., a vedel posúdiť aj možnosť vzniku povinnosti uhradiť za danú obchodnú spoločnosť záväzok vzniknutý z úverovej zmluvy iste majúci za to, že pristúpenie k záväzku nie je pre neho neprimeraným zaťaženie, inak by logicky daný právny úkon slobodne a dobrovoľne nerealizoval. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobcu vychádzal z platného uzatvorenia zmluvy o pristúpení k záväzku, na základe ktorého vznikla žalovanému povinnosť uhradiť dlh zo zmluvy o úvere žalobcovi. Žalovaný si túto povinnosť nesplnil, dlh žalobcovi neuhradil a preto uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu spolu s príslušenstvom. Výška záväzku (ani v konaní uplatňovaná časť tohto záväzku) vzniknutého z úverovej zmluvy, ku ktorému na základe zmluvy žalovaný pristúpil, nebola sporná, a preto súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi ním požadovanú sumu 10.000 €. Keďže sa žalovaný dostal s plnením svojej povinnosti voči žalobcovi do omeškania, bolo potrebné v zmysle § 369 ods. 1 OBZ uložiť mu povinnosť zaplatiť úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 10.000 € od 01.07.2018 (teda počnúc dňom nasledujúcim po dni, keď bola dohodnutá konečná splatnosť úveru v dodatku č. 5 k zmluve). O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu (za zaplatený súdny poplatok, trovy právneho zastúpenia), uložil žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného povinnosť ich žalobcovi spoločne a nerozdielne zaplatiť s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd až po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP).

6. Včasným odvolaním sa žalovaný domáhal zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo jeho zmeny tak, že sa žaloba zamietne. Namietol, že sa zakladá na nesprávnom právnom posúdení veci a nedostatočných a nesprávnych skutkových zisteniach. Vytýkal prvoinštančnému súdu, že sa nedostatočne vysporiadal s prostriedkami procesného útoku a procesnej obrany žalovaného a odkázal na neumožnenie ním navrhovaného výsluchu svedkyne D. D. k otázke, či žalobca zisťoval rodinný stav žalovaného a existenciu majetku v jeho výlučnom vlastníctve. Súd prvej inštancie neprihliadal na povinnosť žalobcu zisťovať bonitu žalovaného ako jeho klienta, na to, že nezisťoval, že žalovaný je ženatý, a aký má majetok, nepoučil žalovaného o rizikách a následkoch pristúpenia k dlhu. Prvoinštančný súd mal prihliadať na okolnosti prípadu a dospieť k záveru, že aj nepriame nakladanie s majetkom patriacim do BSM podlieha súhlasu druhého manžela a odkázal na nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 26/2010. Žalovaný ďalej polemizoval s názormi súdu na výklad § 145 ods. 1 v spojení s § 147 OZ. Namietal absolútnu neplatnosť dohody o pristúpení pre rozpor s dobrými mravmi a poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/245/2009 a rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/6/2013.

7. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Žalovaný neuviedol, ktorým konkrétnym procesným postupom mu mal prvoinštančný súd znemožniť realizáciu jeho procesných oprávnení, ako ani to, realizácia ktorého procesného oprávnenia mu mala byť postupom súdu znemožnená. Žalobca nebol pri uzatváraní Zmluvy povinný akýmkoľvek spôsobom upozorniť žalovaného na význam a právne účinky tohto právneho úkonu. Žalovaný si bol plne vedomý právnej povahy, ako aj výšky záväzku ku ktorému na základe zmluvy pristúpil, keďže ako štatutár podpísal úverovú zmluvu č. ZCE/16/00009 v znení neskorších dodatkov, z ktorej vznikol záväzok zabezpečovaný zmluvou, teda záväzok obchodnej spoločnosti AGROPRET-PULZ, a. s., ako dlžníka vrátiť žalobcovi ako veriteľovi úver poskytnutý na základe Úverovej zmluvy. Ako jeden z dvoch akcionárov a zároveň konečných užívateľov výhod obchodnej spoločnosti AGROPRET - PULZ, a. s., poznal finančnú kondíciu tejto obchodnej spoločnosti a taktiež vedel, že ak táto obchodná spoločnosť nebude plniť svoj záväzok vyplývajúci z úverovej zmluvy, žalobca sa môže domáhať splnenia tohto záväzku aj od jeho samotného, prípadne spoločne a nerozdielne s obchodnou spoločnosťou AGROPRET - PULZ, a. s. Výsluch D. D. v konaní pred súdom prvej inštancie by bol nepotrebný a neúčelný, keďže žalovaný pri uzatváraní zmluvy nevystupoval ako spotrebiteľ, a preto žalobca pred, ako ani pri uzatváraní

zmluvy nebol povinný akýmkoľvek spôsobom zisťovať bonitu žalovaného v zmysle § 7 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Skutočnosť, či pred, resp. pri uzatváraní zmluvy žalobca zisťoval bonitu žalovaného, nemala akýmkoľvek vplyv na posúdenie námietky žalovaného o neplatnosti zmluvy. Samotná možnosť exekučného postihu celého majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov na vymoženie pohľadávky len jedného z manželov nezakladá rozpor právneho úkonu (z ktorého by mala takáto pohľadávka vzniknúť) s dobrými mravmi, pretože ide o zákonom výslovne predpokladanú možnosť konštituovanú v § 147 ods. 1 OZ. Nepriaznivé dopady vyplývajúce z tohto ustanovenia pre toho manžela, voči ktorému veriteľ nemá pohľadávku, sú dôsledkom existencie bezpodielového spoluvlastníctva, s ktorým je spätá nutnosť vzájomného zdieľania majetkového osudu manželov do času, kým ich bezpodielové spoluvlastníctvo trvá. Vzhľadom na konštrukciu, vznik a rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno eliminovanie týchto nepriaznivých dopadov riešiť len zmenou rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva alebo jeho zánikom. Záväzok vzniknutý zo zmluvy je peňažným záväzkom a v jeho prípade nešlo o dispozíciu so spoločným majetkom žalovaného a jeho manželky, pretože i za trvania manželstva môžu mať manželia niektoré veci vo svojom výlučnom vlastníctve, a teda aj dlh vzniknutý zo zmluvy, mohol byť prípadne uhradený aj z takéhoto majetku, bez toho, aby musel byť spoločný majetok žalovaného a jeho manželky vôbec dotknutý. Na druhej strane, to či žalovaný takýmto majetkom v čase uzavretia zmluvy disponoval, nie je potrebné zisťovať, keďže to nie je právne významné. Dôležité je, že takáto možnosť tu vôbec predstaviteľná, t. j. možná je, resp. bola. Okrem toho treba poukázať na ustanovenie § 147 OZ, ktoré priamo počíta s pohľadávkami len proti jednému z manželov a pre tento prípad pripúšťa ich uspokojenie aj zo spoločného majetku.

8. Žalovaný v odvolacej replike zopakoval svoju argumentáciu z odvolania a doplnil, že k procesným nedostatkom došlo v okamihu, keď súd prvej inštancie neumožnil intervenientovi uplatniť akýmkoľvek prostriedok procesného útoku, či procesnej obrany už len tým, že mu neumožnil vyjadriť sa k meritu veci, čím nebolo možné dostatočne preukázať tvrdenia predložené súdu či už písomne, alebo na pojednávaní. Žalobca konal v úmysle spôsobiť žalovanému ujmu, vedel, že dlžník je v likvidácii, ako aj to, že bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu.

9. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

10. Odvolací súd konštatuje, že dôvody napadnutého rozsudku sú správne, a preto sa v celom rozsahu stotožňuje s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 2 CSP). Prvoinštančný súd sa v potrebnej miere vysporiadal s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie. Odvolanie žalovaného len opakuje ich obsah a neprináša žiadne nové podstatné tvrdenia, s ktorými by bolo potrebné sa v odvolacom konaní vysporiadať (§ 387 ods. 3 CSP). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku ale dopĺňa odvolací súd ďalšie dôvody.

11. Podstatou obrany žalovaného v prejednávanej veci bolo, že manželka žalovaného mu nedala svoj súhlas na podpísanie dohody o pristúpenie k záväzku, z ktorej si žalobca odvodzuje žalobou uplatnený nárok, v dôsledku čoho by mala byť dohoda neplatná. Rozhodujúcou otázkou v tomto spore teda je, či dohoda o pristúpení k záväzku, ktorú žalovaný podpísal, je vybavovaním veci, ktorá sa týka spoločných vecí podľa § 145 OZ. Hoci žalovaný v odvolaní konštatuje, že súd prvej inštancie sa v tejto súvislosti pridŕžal ustálenej súdnej praxe, čo mu údajne ani nevytýka, predsa len svoje odvolanie zakladá na odlišnom právnom posúdení, ktoré podopiera nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. 26/2010. Žalovaný preto presadzuje názor, že z dôvodu účinkov § 147 OZ, ktorý umožňuje veriteľovi uspokojiť svoju pohľadávku aj z majetku v BSM, ide v prípade pristúpenia k záväzku o nepriame nakladanie s majetkom patriacim do BSM, ktoré si preto vyžaduje súhlas druhého manžela. Odvolací súd je ale presvedčený, že tento názor je mylný.

12. Základné princípy Civilného sporového poriadku vyžadujú, aby bol spor rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, tak spôsobom vyhovujúcim legitímnemu očakávaniu, že spor bude rozhodnutý spravodlivo (článok 2 ods. 2). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho

súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 06.03.2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017). Do ustálenej súdnej praxe treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch I., II. a IV., vydaných SEFT Praha v roku 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.01.2018, sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikované ako R 71/2018).

13. Súdna prax, ako ju zhrnula právna doktrína (pozri napr. HLUŠÁK, M.: Manželia a dlhy. Kritika nálezu Ústavného súdu SR. Bulletin slovenskej advokácie č. 6/2015, str. 14), zaujala záver, že vybavovanie spoločných vecí zahŕňa tak správu, ako aj dispozíciu s majetkom, napr. dispozíciu s úsporami (R 46/1966, R 104/1967). Tento záver potvrdil vysvetľujúci rozbor Najvyššieho súdu ČSR (R 42/1972), zosumarizovaný Najvyšším súdom SSR (R 61/1973). Na tomto základe súdna prax nepovažovala za vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí ručiteľský záväzok len jedného z manželov (R 61/1973), zmluvu o pôžičke uzavretú len jedným z manželov (3 Cz 57/733 alebo 3 Cz 27/86) ani uznanie dlhu len jedným z manželov (3 Cz 27/86). Vychádzajúc z toho, že v žiadnej z týchto situácií nejde ani o dispozíciu, ani o správu spoločných vecí, dospeli sudy k záveru, že súhlas druhého z manželov nie je potrebný. Spomenuté tri rozhodnutia zdôraznili, že na tom nič nemení ani § 147 OZ, ktorý umožňuje uspokojiť pohľadávku veriteľa aj z vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Tieto závery následne potvrdil Najvyšší súd SR, keď skonštatoval, že medzi vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí nepatrí ani vypožičanie auta len jedným z manželov (R 71/1994), ani prevzatie ručenia (R 1/1998), ani pristúpenie k záväzku tretej osoby a ani súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice (4 Cdo 123/2008, 4 Cdo 234/2010). Aj česká judikatúra potvrdila dovtedajšie závery tak v súvislosti s ručením (29 Odo 398/2005, 32 Cdo 4885/2011, 32 Cdo 1728/2013), ako v prípade pôžičky, resp. úveru a ich uznania (29 Odo 162/2005, 33 Cdo 373/2007, 33 Odo 690/2005, 22 Cdo 1230/2009, 33 Cdo 3775/2007, 29 Cdo 1969/2000). Navyše ich rozšírila napr. aj na sprostredkovateľskú zmluvu (33 Odo 533/2005, 28 Cdo 2199/2008).

14. Názor zaujatý v náleze Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. I. ÚS 26/2010 (ktorým bolo zrušené vyššie spomenuté rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 123/2008), sa ale v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu až na jednu výnimku (rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/88/2011) výraznejšie sa nepresadil. Najvyšší súd sa s ním nestotožnil ani v nedávnych rozhodnutiach z 23.04.2020, sp. zn. 5Cdo/148/2017, z 27.05.2020, sp. zn. 1 Cdo 27/2017, či z 23.09.2020, sp. zn. 8Cdo/263/2019.

15. Odvolací súd súhlasí v tejto otázke s väčšinovým názorom súdnej praxe a právnej teórie.

16. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu (m.m. II. ÚS 171/05). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu treba pri interpretácii právnych noriem v prvom rade vychádzať z jazykového výkladu, ktorý sa musí následne konfrontovať so systematickými súvislosťami, účelom zákona a požiadavkou ústavne súladného výkladu. Až v prípade, že si to vyžaduje niektorá z týchto okolností, sa treba od znenia zákona odkloniť (napr. III. ÚS 341/07).

17. Ustanovenie § 145 OZ sa vzťahuje na právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, t. j. vecí, ktoré už sú súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva. Právna možnosť uzavierať zmluvy len jedným z manželov nie je existenciou bezpodielového spoluvlastníctva nijako obmedzená. Ustálená prax najvyššieho súdu hovorí, že tieto úkony sa priamo netýkajú už nadobudnutého majetku v BSM. Uzavretím takýchto zmlúv len jedným z manželov teda nevzniká spoločný záväzok manželov, ale iba individuálny záväzok toho manžela, ktorý zmluvu sám uzatvoril. V širšom kontexte existencie spoločného majetku manželov sa však takáto pôžička, či úver dotýka spoločného majetku manželov, keďže podľa § 147 OZ platí, že pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do BSM. Nepriaznivé dopady vyplývajúce z tohto ustanovenia pre toho manžela, voči ktorému veriteľ nemá pohľadávku, sú dôsledkom existencie bezpodielového spoluvlastníctva, s ktorým je spätá nutnosť vzájomného zdieľania majetkového osudu manželov do doby, pokiaľ ich bezpodielové spoluvlastníctvo trvá. Vzhľadom na konštrukciu, vznik a rozsah BSM možno eliminovanie týchto nepriaznivých dopadov riešiť len zmenou rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva alebo jeho zánikom.

18. Vychádzajúc z obsahu ustanovenia § 145 OZ, z ustálenej judikatúry a rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ktorej zásadnú zmenu v danej otázke neprinieslo ani rozhodnutie Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. I. ÚS 26/2010, ktorým žalovaný argumentoval, odvolací súd za správny považuje iba taký výklad ustanovenia § 145 OZ, podľa ktorého zmluva o pristúpení k dlhu uzavretá len jedným z manželov sa bezprostredne nedotýka predmetu BSM. To znamená, že nejde o právny úkon týkajúci sa spoločných vecí, a aplikácia citovaného ustanovenia je preto vylúčená. V tomto smere odvolací súd odkazuje na konštantnú judikatúru, od ktorej nemal dôvod sa odkloniť, keďže pri nezmenenej právnej úprave je stále použiteľná. Podľa nej treba za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí považovať tie, pri ktorých dochádza k dispozícii s predmetom bezpodielového spoluvlastníctva alebo k výkonu jeho správy. Týmto predmetom podľa § 143 OZ môže byť len to, čo môže byť predmetom vlastníctva, teda iba veci v právnom zmysle, t. j. ovládateľné hmotné predmety a ovládateľné prírodné sily, ktoré slúžia potrebám ľudí. Za predmet vlastníctva, a teda ani bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa nepovažujú pohľadávky a záväzky, ktoré sa riadia všeobecným právnym režimom záväzkových vzťahov. Na tomto závere nič nemení to, že pri zániku bezpodielového spoluvlastníctva sa vykonáva aj vyporiadanie spoločných pohľadávok a záväzkov manželov podľa zásad platných pre vyporiadanie tohto spoluvlastníctva - ide o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva v širšom zmysle.

19. Pokiaľ by sa mal presadiť výklad predostretý žalovaným, že účinky § 147 OZ sú v skutočnosti viazané na súhlas druhého manžela, ktorý cit. ustanovenie ani nepredpokladá, znamenalo by to, že pohľadávka by nemohla byť uspokojená z BSM vôbec. Tým by sa popieral jeho účel, ktorým nie je chrániť dlžníka alebo druhého manžela, ale práve naopak, umožniť veriteľom uspokojiť sa z majetku dlžníka. Týmto majetkom je majetok patriaci do BSM, ktorý pre osobitosť tohto majetkového režimu patrí nielen tomu manželovi, ktorý je dlžníkom, ale de iure aj jeho manželovi. Druhý manžel sa nestáva ďalším dlžníkom, ale musí strpieť exekúciu aj na majetok patriaci do BSM. Ustanovenie § 147 teda zakotvuje pravidlo, na ktorého uplatnenie nie je potrebný súhlas druhého manžela. Odklon od tohto pravidla je možný, ale iným spôsobom. V prvom rade dohodou manželov o zúžení rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov (§ 143a ods. 1 OZ), ktorá vyžaduje formu notárskej zápisnice (§ 143a ods. 3 OZ). Druhým spôsobom je zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov počas trvania manželstva (§ 148 ods. 2 a § 148a ods. 2 OZ), ktoré zase podlieha rozhodnutiu súdu. Podmieňovanie účinkov § 147 OZ len obyčajným neformálnym súhlasom druhého manžela sa aj v tomto kontexte javí prinajmenšom ako nesystematické.

20. Keďže súhlas druhého manžela so zmluvou o pristúpení k záväzku sa podľa názoru odvolacieho súdu nevyžaduje, nie je podstatné vyjadrenie právnej zástupkyne žalobcu, že keby mal žalobca od žalovaného informáciu, že na uzatvorenie zmluvy nemá súhlas manželky, tak by ju neuzatvoril. Nesprávna (subjektívna) predstava žalobcu o tom, že sa na daný účel vyžaduje súhlas manželky žalovaného, nemá žiadny vplyv to, či právny poriadok takýto súhlas vyžaduje, a neumožňuje vyvodiť ani žiadny právne relevantný záver pre prejednanú vec.

21. Svojou ďalšou odvolacou námietkou žalovaný vytyka prvoinštančnému súdu, že sa nedostatočne vysporiadal s prostriedkami procesného útoku a procesnej obrany žalovaného. Takáto námietka je však príliš všeobecná, aby bola spôsobilá vyvolať odvolací prieskum, ktorý je preto možný len v tom rozsahu, v akom ho žalovaný konkretizoval. Žalovaný odkázal len na neumožnenie ním navrhovaného výsluchu svedkyne Violy Vrábovej k otázke, či žalobca zisťoval rodinný stav žalovaného a existenciu majetku v jeho výlučnom vlastníctve. V tejto súvislosti je ale možné sa oprieť o odôvodnenie napadnutého rozsudku (bod 45), v ktorom prvoinštančný súd celkom jasne vysvetlil, prečo tento dôkaz nevykonal. Keďže odvolanie žalovaného v priamej súvislosti s obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku v tejto časti neprináša žiadnu novú polemiku, odvolací súd len opätovne odkazuje na vysvetlenie prvoinštančného súdu, ku ktorému nemá čo dodať.

22. Pokiaľ ide o žalovaného námietku, že zmluva o pristúpení k záväzku je s odkazom na vyššie cit. nález ústavného súdu podľa § 39 OZ neplatná pre rozpor s dobrými mravmi, odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že ústavný súd posúdenie dohody o pristúpení k záväzku ako odporujúcej dobrým mravom pripustil v špecifických prípadoch, keď predpokladaným cieľom dohody je vytvoriť možnosť exekučného usporiadania predmetnej pohľadávky z vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V prejednávannej veci však nemôže ísť o tento prípad, pretože samotný žalovaný tvrdil, že pri uzatváraní zmluvy o pristúpení k záväzkom nevedel o právnych následkoch, ktoré s ňou spája § 147

OZ. Aj s touto námietkou sa súd prvej inštancie dostatočne a správne vysporiadal v bodoch 49 až 51 napadnutého rozsudku.

23. Odvolací súd považuje za správny aj záver, že žalobca nemal povinnosť zisťovať majetkové pomery žalovaného, pretože sa na neho nevzťahuje § 7 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Štatutár alebo spoločník (prípadne akcionár) nemá pri poskytnutí zabezpečenia záväzku samotnej obchodnej spoločnosti postavenie spotrebiteľa (pozri v tomto zmysle uznesenie Najvyššieho súdu SR z 09.11.2016, sp. zn. 5Ndc/10/2016, či rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 14.03.2013 vo veci C-419/11). V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalovaný pristúpil k záväzku vzniknutého z obchodnoprávneho vzťahu, takže sa nemôže dovoliavať spotrebiteľskej ochrane, súčasťou ktorej je aj povinnosť veriteľa preverovať majetkové pomery dlžníka. Navyše, ak dôsledkom porušenia povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 z. č. 129/2010 Z. z. je strata práva vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a pri hrubom porušení tejto povinnosti „len“ fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, je vylúčený záver, že by bolo porušenie tejto povinnosti zároveň spojené aj s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu podľa § 39 OZ. Pokiaľ zákonodarca nepovažoval za potrebné postihovať porušenie tejto povinnosti v rýdzo spotrebiteľských vzťahoch sankciou absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nemôže sa tejto sankcie žalovaný dovoliavať z pozície štatutára, či akcionára. Akékoľvek dokazovanie v tomto smere by bolo preto nadbytočné.

24. Pokiaľ ide o žalovaného odkazy na rozhodnutie iných súdov, okrem toho, že tieto nie sú v prejednávanej veci precedenčne záväzné, nie sú za okolností daného prípadu ani použiteľné. Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co/3/2011, nie je vôbec uplatniteľné, pretože sa týkalo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, neprimeraných (úžerníckych) úrokov a ľahkomyselnosti spotrebiteľa (nie veriteľa, ako to v tejto veci tvrdí žalovaný). Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/245/2009, je taktiež irelevantný, lebo vychádzal z odlišného skutkového stavu. Tamojší súd rozpor s dobrými mravmi zistil z dôvodu, že veriteľ neposkytol dostatočný priestor pristupujúcemu dlžníkovi na preštudovanie, skontrolovanie a korigovanie zmluvnej dokumentácie pred podpísaním vykonateľnej notárskej zápisnice, v ktorej sa nakoniec ocitlo o 32 faktúr viac, čo nedokázal vysvetliť ani samotný veriteľ. Nepoužiteľný je napokon aj rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/6/2013, keďže ten sa týkal prípadu, keď ani sám dlžník nemal v čase uskutočnenia zabezpečovacieho úkonu (podpísania ručiteľského vyhlásenia) majetok na uspokojenie pohľadávky veriteľa. V tunajšej veci pritom žalovaný na pojednávaní tvrdil, že dlžník mal majetok, budovy, pozemky a poľnohospodárske stroje a v čase pristúpenia k dlhu ani nerozmýšľal nad tým, z čoho by on ako spoludlžník - fyzická osoba splnil sporný záväzok.

25. Čo sa týka tvrdenia žalovaného v odvolacej replike, že konanie žalobcu bolo vedené priamym úmyslom spôsobiť žalovanému ujmu, toto sa odchyľuje od jeho dovtedajšej obrany spočívajúcej vo vytýkaní „ľahkovážnosti“ a „nedbanlivosti“ žalobcovi. Ide preto o novú procesnú obranu použitú žalovaným - uplatnenie prostriedku procesnej obrany (§ 149 CSP), ktorý v konaní na súde prvej inštancie nepoužil. Tento prostriedok treba z hľadiska § 366 CSP považovať za tzv. novotu v odvolacom konaní, ktorej uplatnenie je ale práve citovaným ustanovením výrazne obmedzené. Odvolacie konanie sa riadi neúplným apelačným princípom, ktorý v zásade predpokladá, že skutkový stav veci sa ustáli na súde prvej inštancie na základe procesnej aktivity strán konania, ktoré sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas (čl. 8 základných princípov), najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). Ustanovenie § 366 CSP síce umožňuje odvolateľovi za výnimočných okolností použiť aj ďalšie prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, no v každom prípade sa tak musí udiť najneskôr v odvolaní. Rovnosť strán (čl. 6 ods. 1 základných princípov CSP) sa potom prejavuje v tom, že protistrana v odvolacom konaní má právo uplatniť prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, za splnenia podmienok podľa § 366 CSP najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu. Po uplynutí lehoty na vyjadrenie k odvolaniu tak uplatnenie prostriedkov procesného útoku, či prostriedkov procesnej obrany neprichádza vôbec do úvahy. V prejednávanej veci zastáva žalovaný v dôsledku podaného odvolania postavenie odvolateľa, čo znamená, že novoty mohol uplatniť najneskôr do uplynutia lehoty na odvolanie proti rozsudku. Rovnako to platí aj pre odvolacie dôvody, ktoré možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP). Napadnutý rozsudok bol žalovanému doručený 06.02.2020, takže posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol deň 21.02.2020, čo

je zároveň najneskorší okamih na uplatnenie prípadných novôt a na doplnenie, či zmenu odvolacích dôvodov (nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie vo vzťahu k intervenientovi, neprihliadnutie na vedomosť žalobcu o finančnej kondícii spoločnosti AGROPRET - PULZ, a. s.). Žalovaný však spomenutú novotu a odvolacie dôvody uplatnil až v odvolacej replike, ktorá bola podaná 26.05.2020, teda zjavne oneskorene. Z tohto dôvodu odvolací súd nemohol na takto uplatnené prostriedky procesnej obrany a odvolacie dôvody prihliadnuť. V dôsledku toho nebolo potrebné sa zaoberať ani tým, či by boli splnené materiálne podmienky na použitie novôt podľa § 366 písm. a) až d) CSP.

26. Predsa len však odvolací súd k novým argumentom žalovaného, ktoré predniesol v odvolacej replike, dodáva, že tvrdenie, že žalobca vedel, že dlžník AGROPRET - PULZ, a. s., je v likvidácii, ako aj to, že bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu na jeho majetok, je v rozpore s údajmi známymi odvolaciemu súdu zo spisu podľa § 186 CSP. Zmluva o prístupí k záväzku bola podľa zistení súdu prvej inštancie, ktoré strany ani nenamietali, uzavretá 21.06.2017. Spoločnosť AGROPRET - PULZ, a. s., vstúpila do likvidácie až 25.03.2018 (výpis z orsr.sk, č. l. 41; OV 83/2018) a oznámenie o začatí konkurzného konania bolo zverejnené 16.05.2018 (OV 100/2018). Tieto časové súvislosti vylučujú, aby mal žalobca v čase uzatvárania zmluvy o prístupí k záväzku v roku 2017 vedomosť o likvidácii danej spoločnosti, či o návrhu na vyhlásenie konkurzu na jej majetok. Táto námietka žalovaného by preto ani nebola spôsobilá spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku.

27. Odvolací súd na záver zdôrazňuje, že v prejednávanej veci to bol práve žalovaný, kto podľa svojho tvrdenia a vzhľadom na svoju pozíciu poznal finančnú kondíciu AGROPRET - PULZ, a. s. ako dlžníka a zároveň to bol on, kto tvrdil, že žalobca nezisťoval majetkové možnosti žalovaného. Žalovaný vo výsledku teda žalobcovi vyčíta, že žalobca si neurobil obraz o jeho pomeroch, teda nemal vedomosť o tom, že žalovaný nemal žiadny majetok vo výlučnom vlastníctve. Za týchto okolností nemôže obstať jeho obrana spočívajúca v dovolávaní sa ochrany pre porušenie dobrých mravov zo strany žalobcu, ktoré by sa muselo opierať o cieľavedomé konanie žalobcu vedené úmyslom spôsobiť žalovanému ujmu v zmysle, v akom to predpokladá aj žalovaným citovaný nález ústavného súdu.

28. Odvolací súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by mali viesť k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti (§ 389 CSP) a neboli splnené ani podmienky na jeho zmenu (§ 388 CSP). Odvolací súd preto napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil (výrok I).

29. Keďže týmto rozhodnutím sa konanie končí, musel odvolací súd rozhodnúť aj trovách odvolacieho konania (§ 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP). V danom prípade žalovaný so svojím odvolaním neuspel, takže úspešný bol žalobca, v dôsledku čoho odvolací súd priznal žalobcovi voči žalovanému podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu všetkých trov odvolacieho konania (výrok II).

30. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 a § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.